

आज २०८० माघ १ गते सोमवार माघे संक्रान्ति पर्वको अवसरमा कार्यालय बन्द रहने हुँदा भोलि माघ २ गते मंगलवारको पूर्वाञ्चल दैनिक पत्रिका प्रकाशन नहुने व्यहोरा जानकारी गराउँछौं। यसबाट पाठक, विज्ञापनदाता लगायत शुभचिन्तकहरूमा पर्न जाने असुविधाप्रति क्षमाप्रार्थी छौं।

- व्यवस्थापक

स्काभेटरमा आगजनी गर्ने पाँच जना पक्राउ

सोलुखुम्बु, पुस २५। सोलुखुम्बुमा करिब आठ महिनाको अवधिमा चार स्काभेटरमा आगजनी गरिएको छ।

जिल्लाको थुलुङ्ग दूधकोशी गाउँपालिकामा विभिन्न समयमा चार स्काभेटरमा आगजनी गरिएको हो। आगजनी गरेको आरोपमा प्रहरीले पाँच जनालाई पक्राउ गरेको छ।

प्रहरी निरीक्षक अनिल मिश्रका अनुसार गतवैशाख ७ गते थुलुङ्ग दूधकोशी गाउँपालिका-९ लोखिममा पालिकाको योजना अन्तर्गत सडक निर्माण गरेर पार्किङ गरिराखेको बाइक ४४ नम्बरको स्काभेटरमा राति आगजनी भएको थियो। आगजनीबाट रु. ४० लाख बराबरको क्षति भएको थियो। यस्तै गतअसार ५ गते राति थुलुङ्ग दूधकोशी गाउँपालिका-४ जुवूमा जलेश्वर हाइड्रोपावरको बाइक ४७५८ नम्बरको स्काभेटरमा पनि आगजनी गरिएको थियो। पेट्रोल छर्किएर गरिएको उक्त आगजनीबाट रु. ४० लाख बराबरको क्षति भएको प्रहरी निरीक्षक मिश्रले बताए।

त्यसैगरी गतसाउन ४ गते राति सोही स्थानमा जलेश्वर हाइड्रोपावरको बाइक ९९२९ नम्बरको स्काभेटरमा आगजनी गर्दा रु. ८० लाख बराबरको क्षति भएको थियो। यस्तै गतमंसिर ३ गते राति थुलुङ्ग दूधकोशी गाउँपालिका-५ जुवूमा जलेश्वर हाइड्रोपावरको प्रदेश-३-०९-००३६ ६५४४ नम्बरको स्काभेटरमा आगजनी गर्दा रु. एक करोड बराबरको क्षति भएको थियो।

सबै घटनामा प्रज्वलनशील पदार्थ प्रयोग गरी आगो लगाएको अनुसन्धानबाट खुलेको छ। आगजनीबाट चारवटै स्काभेटरमा पूर्णरूपमा क्षति पुगेको छ- प्रहरी निरीक्षक मिश्रले भने। आगजनी गरेको आरोपमा पक्राउ पर्नेमा माध्य दूधकोशी गाउँपालिका-५का सुवास राई, एक नाबालक, थुलुङ्ग दूधकोशी गाउँपालिका-९ लोखिमका हेमन्त राई, एकराज राई र सन्दीप राई पक्राउ परेका छन्। पाँचजनाविरुद्ध प्रहरीले मुद्दा चलाएको छ। घटनामा संलग्न एकजना फरार रहेको प्रहरीले जनाएको छ।

भाक्का 'साभा' बन्दै

भापा, पुस २५। पूर्वी नेपालको भापासहित मोरङ र सुनसरीमा बसोबास गर्ने आदिवासी समुदाय (राजवंशी) को चिसो मौसममा खाइने परिकारमध्येको एक हो भाक्का। खासगरी यो परिकार हिउँदमा बढी खाने गरिन्छ। चामलको पिठोलाई पानीको बाफमा पकाएर तयार गरिने भाक्कालाई चटनीसँग खाने गरिन्छ।

कोच राजवंशी समुदाय तथा पूर्वी तराईमा बसोबास गर्ने समग्र आदिवासी समुदायले विगत केही वर्षदेखि यो परिकारलाई राष्ट्रिय परिकारका रूपमा मान्यता दिँदै हरेक वर्ष पुस २९मा राष्ट्रिय भाक्का दिवस मनाउन शुरु गरेका छन्। यसैक्रममा आइतवार भापाका विभिन्न स्थानमा कोच राजवंशी समुदायसहितले यो दिवस मनाएका छन्। बिर्तामोड, भद्रपुर, बाह्रदशीसहित विभिन्न स्थानमा यो दिवसका अवसरमा कार्यक्रमको आयोजना गर्दै राष्ट्रिय भाक्का दिवस मनाइएको हो।

बिर्तामोडस्थित डोमालाल राजवंशी रंगशालामा विशेष कार्यक्रमको आयोजना गर्दै यो दिवस सम्पन्न गरिएको छ भने भद्रपुर र बाह्रदशीमा समेत भिन्नभिन्न कार्यक्रम गरिएको छ। राजवंशी समुदायको मौलिक परिकार भाक्कालाई प्रवर्द्धन गरेर राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय परिकारको रूपमा स्थापित गर्ने उद्देश्यले भापामा सातौँ राष्ट्रिय भाक्का दिवस मनाइएको आयोजक समितिले जनाएको छ। राजवंशी

समाज विकास केन्द्रीय समितिले बिर्तामोडस्थित डोमालाल राजवंशी रंगशालामा भाक्का दिवसका अवसरमा कार्यक्रमको आयोजना गरेको थियो।

गत २०७४ सालमा सामान्य रूपमा कनकाई नगरपालिका क्षेत्रमा पर्ने घैलाडुवास्थित राजवंशी संग्रहालयस्थलमा कोचिला गाभुर फ्रन्ट नामक संस्थाले

राष्ट्रिय भाक्का दिवस मनाउने घोषणा गरेको थियो। अघिल्लो वर्षदेखि राजवंशी विकास केन्द्रिय समितिले हरेक वर्ष भापामा यो दिवसलाई विशेष प्राथमिकताका साथ मनाउँदै आएको छ। सातौँ राष्ट्रिय भाक्का दिवसका अवसरमा आयोजना गरिएको कार्यक्रममा डोमालाल राजवंशी रंगशालामा १० हजार भन्दा धेरैको

उपस्थिति रहेको आयोजकको दावी छ।

भारतबाट राजवंशी भापा संस्कृतिका संरक्षक अनन्त रोयका साथमा हजारौँ भारतीय आगन्तुकहरूलाई निमन्त्रणा गरिएकोमा नेपालको प्रशासनिक प्रोटोकलका कारण उनीहरू एकैसाथ कार्यक्रममा आउन नसकेको आयोजक समितिका अध्यक्ष अभय राजवंशीले जानकारी दिए। भापा, मोरङ र सुनसरीमा विशेषगरी बसोबास गर्ने राजवंशी समुदायको भाक्का दिवस अब राजवंशी समुदायको मात्र नरहेर आम नेपालीको साभा दिवस बन्न पुगेको आयोजक समितिको ठहर छ।

राष्ट्रिय भाक्का दिवसको अवसरमा प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले शुभकामना पत्र पठाएका छन्। भापाका तीनवटा स्थानीय तह हर्लिदवारी गाउँपालिका, भद्रपुर नगरपालिका र कचनकवल गाउँपालिकाले दिवसको सन्दर्भ पारेर सार्वजनिक विदा दिएपछि भाक्का दिवस नेपालीहरूको साका कार्यक्रम बन्दै गएको आयोजक समितिका सदस्य अर्जुन राजवंशीले बताए।

कार्यक्रममा राजवंशी समुदायको मौलिक भेषभूषा, कला संस्कृतिको पनि प्रदर्शन गरिएको छ। भाक्का परिकारका लागि १ हजार ५ सय किलो चामलको पिठो र एक हजार २ सय किलो तरकारी प्रबन्ध गरिएको आयोजकले जनाएको छ। कार्यक्रमको प्रमुख अतिथिका रूपमा पर्यटन मन्त्री सुदन किराती आउने (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

'पहिचानको मुद्दालाई बार्ताद्वारा समाधान गर्नुपर्छ'

फिदिम, पुस २५। नेपाली कांग्रेसका नेता तथा लोकतान्त्रिक वाम गठबन्धनको तर्फबाट राष्ट्रियसभा सदस्यको उम्मेदवार बनेका कृष्णप्रसाद सिटौलाले पहिचानको मुद्दालाई बार्ताद्वारा समाधान गर्नुपर्ने बताएका छन्। पूर्व गृहमन्त्रीसमेत रहेका सिटौलाले 'कोशी' नामको विषयमा देखिएको विवादलाई बार्ताद्वारा समाधान गर्नुपर्ने बताएका हुन्। 'त्यत्रो इन्द्रलाई त समाधान गर्नु भने पहिचानको

मुद्दालाई पनि बार्ताद्वारा समाधान गर्न सकिन्छ'- माओवादी दृष्टि स्मरण गर्दै सिटौलाले भने 'यस्ता दृष्टिहरू समाधान गर्नकै लागि राष्ट्रियसभामा मैले उम्मेदवारी दिएको हो।' प्रदेशको नाममा देखिएको विवादलाई संवादको माध्यमबाट हल गर्नुपर्ने उनको तर्क छ।

संविधानलाई पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गर्नका लागि आफू राष्ट्रियसभामा जान खोजेको सिटौलाले भनाइ थियो। पाँचथर र ताप्लेजुङ्गा जनप्रतिनिधिहरूलाई सम्बोधन गर्दै सिटौलाले अहिलेको गठबन्धन चुनाव जित्नका लागि मात्र नभएको उल्लेख गरे। गठबन्धनले आफूलाई राष्ट्रियसभाको अध्यक्ष बनाउने तयारी गरेको सिटौलाले सकेत थियो।

'दूले बलिदान र क्रान्तिपछिको उपलब्धिलाई रक्षा गर्न अहिलेको गठबन्धन बनेको हो'- उनले भने- 'संसद विघटनपछि उपलब्धि खतरामा पर्ने देखेर कांग्रेस र माओवादी एकठाउँमा उभिएका हुन्।' तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले संसद विघटन गरेपछि संघीयता र संविधान नै भत्किन खतरा देखेर कांग्रेस र माओवादी एक ठाउँमा

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

गोपीकृष्ण खनाल स्मृति पुरस्कार पोखरेललाई

भापा, पुस २५। स्वर्गीय पत्रकार तथा साहित्यकार गोपीकृष्ण खनालको स्मृतिमा स्थापित गोपीकृष्ण स्मृति पत्रकारिता पुरस्कार अग्रज साहित्यकार कोमलप्रसाद पोखरेललाई प्रदान गरिएको छ।

५० हजार पाँच रुपैयाँ पुरस्कार राशिको उक्त पुरस्कार साहित्यकार पोखरेललाई प्रदान गरिएको हो। कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि शिक्षासेवी गणेशप्रसाद खनालले पुरस्कृत

व्यक्तित्व पोखरेललाई सो पुरस्कार प्रदान गरेका थिए। हरेक दुई/दुई वर्षमा प्रदान गरिने पुरस्कार यसअघि पत्रकार नकुल काजीलाई प्रदान गरिएको थियो। यसपछि सो पुरस्कार समाजसेवा विधामा प्रदान गरिने बताइएको छ।

नेपाली साहित्य र पत्रकारिता क्षेत्रमा चार दशकसम्म क्रियाशील गोपीकृष्ण खनालको २०७५ साल साउनमा सवारी दुर्घटनामा परी निधन भएको थियो। भारत पश्चिम बंगालको शिलगढीमा रहेका स्थानीय बाहुली ट्रेमासिक हुँदै नेपाली पत्रकारिता क्षेत्रमा प्रवेश गरेका खनालले विवेचना मासिक, अर्धसाप्ताहिक विश्वदीप, भानु, रहर, नयाँ विचार, मनकामना, नयाँ

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

इटहरीमा निःशुल्क घर नक्सा बनाइदिने उपमहानगर

इटहर, पुस २५। अनलाइन प्रणालीबाट घर नक्साको इजाजत-पत्र प्रदान गर्न शुरु गरेपछि अहिले इटहरी क्षेत्रमा घर बनाउने घरधनीहरूलाई सजिलो हुन थालेको छ। घर नक्सा बनाउन लिनुपर्ने इजाजत पत्र अनलाइन प्रणालीबाट नै हुन थालेपछि नगरवासीहरूले फाइल बोकेर कोठा कोठा धाउनुपर्ने बाध्यता पनि अन्त्य भएको छ। काम पनि छिटो र सजिलो तरिकाले हुन थालेको छ। एक वर्ष अघि घर बनाउन इजाजत पत्र लिन आउने नगरवासीले नक्साको फाइलमा सही गराउन कोठा कोठा धाउनुपर्ने। प्रत्येक फाटमा भीडभाड, लाइन बस्नुपर्ने, फाइल हराउने, फाइल तलमाथि हुँदा लाइन बसेका व्यक्तिको चर्चा फाट्टा नै पर्ने थियो।

दैनिकजसो नक्सा बनाउन आउने सेवाग्राही र कर्मचारी बीच भनाभन हुन्थ्यो। अलि बढी भीड भएको दिन त सेवाग्राहीले हिलो भयो भन्दै नारावाजी नै गर्थे। कार्यालयका कर्मचारीहरूलाई पनि सास्ती थियो। सेवाग्राहीको भीड र फाइलहरूको थुप्रोमा काम गर्नु उनीहरूको बाध्यता थियो। यस्तो तनावपूर्ण वातावरणमा कर्मचारीले काम गर्नुपर्ने अवस्था थियो।

तर, पछिल्लो ९ महिना यता नगरवासीले यस्तो सास्ती भोग्नुपरेको छैन। उनीहरूको काम अनलाइनबाट नै हुन्छ। कर्मचारीले पनि सहज वातावरणमा काम गर्न पाएका छन्। इटहरी उपमहानगरपालिकाले गएको वैशाख महिना देखि घर नक्सा बनाउन अनलाइन प्रणाली शुरु गरेको छ। त्यसयता नागरिकलाई इजाजत-पत्र लिन सजिलो भएको छ।

अनलाइन सिस्टमबाट काम शुरु भएपछि सेवा प्रवाहमा सुधार आएको ईञ्जिनियर कैलाश तिम्सिनाले बताए। अनलाइन प्रणाली राम्रोसँग सञ्चालन भइरहेको र यसले नगरवासीलाई धेरै सजिलो भएको ईञ्जिनियर तिम्सिनाको भनाइ छ।

'अहिले कुनै पनि नगरवासीले फाइल बोकेर उपमहानगरपालिका धाउनुपर्दैन, हिजो हामी सबैले जुन अप्ठ्यारो भोग्नुपरेको थियो त्यो अहिले भोग्नुपर्दैन'- ईञ्जिनियर तिम्सिनाले भने। कुनै कानूनी उल्फन, छिमेकी साँघिसंधियारको असहयोग वा भनी चार किल्ला क्लियर भएको अवस्थामा सिस्टममा अपलोड भएको फाइलको काम १५देखि २० दिनभित्रमा सम्पन्न हुने ईञ्जिनियर तिम्सिनाले जानकारी दिए। तर, जग्गामा कुनै कानूनी उल्फन आयो भने त्यसलाई व्यवस्थापन, नाप जाँच गर्दा

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

यसपाली ३६६ दिनको वर्ष

काठमाडौँ, पुस २५। यो वर्षको पात्रोमा पहिलाको तुलनामा एक दिन थपिएको छ। सामान्यतया एक वर्षमा ३६५ दिन हुन्छन्। तर, सन् २०२४मा वर्ष ३६६ दिन हुने छन्।

वर्षमा अतिरिक्त एक दिन हुँदा त्यसलाई 'लीप इयर' अर्थात् 'अधिर्ष' भनिन्छ। यो वर्ष थपिएको एक दिन अङ्ग्रेजी पात्रोको सबैभन्दा छोटो महिनामा पर्छ। फेब्रुअरी २९ लाई 'लीप डे' अर्थात् अतिरिक्त दिन भनिन्छ र उक्त दिन कतिपय स्थानमा परम्परागत सांस्कृतिक र अन्धविश्वासमा आधारित गतिविधि गर्ने पनि चलन छ। सामान्यतया लीप इयर हरेक चार वर्षमा आउँछ। यसअघि सन् २०२०मा लीप इयर थियो भने अब सन् २०२८मा अर्को लीप इयर आउँछ।

यद्यपि यससँग सम्बन्धित नियममा केही अपवाद छन्। त्यसबारे हामी अन्त्यमा विश्वभरि लीप इयर मनाउने परम्परासँगै चर्चा गर्ने छौं।

लीप इयर किन हुन्छ ?

एक वर्षको पात्रोमा सामान्यतया ३६५ दिन हुन्छ। त्यो पृथ्वीले एकपटक सूर्यको परिक्रमा गर्न लाग्ने

समय हो। तर ३६५ दशमलव घटाइएको अङ्क हो। पृथ्वीलाई वास्तवमा सूर्यको एक फन्को लगाउन ३६५.२४२१९० दिन लाग्छ। अर्थात् ३६५ दिन पाँच घण्टा ४८ मिनेट र ५६ सेकेन्ड समय लगाएर पृथ्वीले सूर्यको परिक्रमा गर्छ।

यसलाई 'साइडिअरअल' अर्थात् नाक्षत्रिक वर्ष भनिन्छ। साइडिअरअल वर्षको अर्धदि पात्रोमा हुने वर्षभन्दा केही बढी हुन्छ। तसर्थ त्यसबाट अतिरिक्त घण्टा, मिनेट र सेकेन्ड घटाउने गरिन्छ। अनि निश्चित

वर्षपछि अतिरिक्त दिन थप गरेर पात्रोमा मिलाउन गरिन्छ।

लीप इयरमा के गर्ने चलन छ ?

लीप इयरसँग विभिन्न परम्परा र अन्धविश्वासहरू विभिन्न समाजमा प्रचलित छन्। आयरल्यान्डमा अविवाहित महिलाहरूले 'लीप डे' अर्थात् फेब्रुअरी २९ का दिन आफूलाई मन परेको व्यक्तिलाई प्रेम वा विवाहको प्रस्ताव राख्न पाउँछन्। अहिलेको महिलाहरूले जुनसुकै दिन पनि दिन पुरुषलाई प्रेमप्रस्ताव राख्न सक्छन्। तर, यो परम्परा पाँचौँ शताब्दीदेखिको हो। यो सेन्ट ब्रिजेट र सेन्ट प्याट्रिकको किंवदन्तीमा आधारित छ।

उक्त किंवदन्ती अनुसार ब्रिजेटले एक दिन प्याट्रिक भए ठाउँ गएर पुरुषहरूले प्रेमप्रस्ताव राख्न दियो भने महिलाहरूले विवाह गर्न धेरै समय पर्खिनुपरेको गुनासो गरेकी थिइन्। उनले महिलाहरूलाई पनि प्रस्तावको अवसर दिन माग गरिन्।

त्यस दिन महिलाले गरेको प्रस्ताव अस्वीकार गरे पुरुषले क्षतिपूर्ति दिनुपर्ने चलन पनि थियो। त्यस्ता पुरुषले प्रस्ताव गर्ने महिलालाई पन्जा वा रेसमको गाउन

किनादिनुपर्ने थियो।

कतिपय संस्कृतिमा भने लीप डेलाई अशुभ दिन मान्ने गरिएको छ। ग्रीसमा लीप इयरमा विवाह नगर्न सल्लाह दिइन्छ। विशेष गरी लीप इयरमा थपिएको दिन विवाह गरिदैन। त्यहाँ लीप डेमा विवाह गरे सम्बन्धविच्छेद हुने ठानिन्छ।

स्कटल्यान्डमा मानिसहरू त्यस दिन 'बोक्सीहरू' दुष्टकर्म गर्न भेला हुने विश्वास गर्छन्। केही स्कटहरू अझै पनि फेब्रुअरी २९ मा जन्म हुनुलाई अशुभ मान्छन्। तर अरू केही देशमा भने उक्त दिन शिशु जन्मनुलाई शुभ मानिन्छ। कतिपय ज्योतिषीहरू लीप इयरको अतिरिक्त दिन जन्मिएका मानिससँग वैवाहिक हुने ठान्छन्।

लीप डे किन फेब्रुअरीमा पर्छ ?

अतिरिक्त एक दिनलाई फेब्रुअरीमा राख्ने अभ्यास प्राचीन रोममा जूलियस सीजरको क्यालेन्डर सुधार गर्ने कामबाट सुरु भएको थियो।

सीजरले जूलियन क्यालेन्डर आरम्भ गराउँदा लीप थियरलाई 'सोलर थियर' अर्थात् 'सौर वर्ष' सँग मिल्ने

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

एकसाथ चार चलचित्र छायाङ्कन

काठमाडौं, पुस २५। अन्य महिनाको तुलनामा पुसमा संख्यात्मकरूपमा कम चलचित्र छायाङ्कन हुने गरेको पाइन्छ। विशेषतः चिसोले प्रभाव पार्ने भएकाले यो समयलाई छायाङ्कनका लागि उपयुक्त मानिँदैन। किनकि दृश्याङ्कन गर्दा बाक्लो कुहिरा अर्थात् हुस्सुले समेत प्रभाव पार्छ। यद्यपि प्रदर्शन मिति अगाडि नै घोषणा गरिँदा अहिले चार चलचित्रको छायाङ्कन भइरहेको छ। काठमाडौंका विभिन्न स्थानमा छायाङ्कन भइरहेको चलचित्र हो- '११:५५'। केशव पाण्डेको कथा र निर्देशनमा छायाङ्कन भइरहेको उक्त चलचित्रमा महेश त्रिपाठी, सुष्टि श्रेष्ठ, सागर खनाल, करिष्मा श्रेष्ठ,

विशाल पहारी, वृद्धि तामाङ, एमएस अग्रजलगायतका कलाकारले अभिनय गरिरहेका छन्। अपराध, थ्रिलर, सस्पेन्स विधाका रहेर चलचित्र तयार गरिएकोले सोही सन्दर्भसँग मिल्दो नाम राखिएको निर्देशक पाण्डेले जानकारी दिए। हाम्रो विषयअनुसार बढी छायाङ्कन रातमा गरिँरहेका छन्। हामीले रातकै दृश्य खिच्नुपर्ने भएकाले यही समय रोजेका हौं- उनले भने। यसको अन्तिम चरणको काम भइरहेको उनले जानकारी दिए। यस चलचित्रको पटकथा निर्देशक पाण्डेसँगै एमएस अग्रज र शंखर ज्ञवालीले लेखेका हुन्। यस्तै चलचित्र 'मनसरा'को पनि काठमाडौंमा

छायाङ्कन भइरहेको छ। उपेन्द्र सुब्बाको निर्देशनमा तयार भइरहेको उक्त चलचित्रमा दयाहाङ राई, मिरुना मगर, प्रवीण खतिवडा, मेनुका प्रधानलगायतका कलाकारले अभिनय गरिरहनुभएको छ। यसको छायाङ्कन काठमाडौं आसपासमा भइरहेको छ। यसको शीर्ष भूमिकामा अभिनेत्री मगर छन्। रामबाबु गुरुङको निर्देशनमा तयार भइरहेको चलचित्र 'डिग्री माडल: एमए थर्ड क्लास'को दोस्रो चरणको छायाङ्कन ओखलढुङ्गास्थित रुम्जाटारमा भइरहेको छ। चलचित्रमा अभिनेता दयाहाङ राई, आँचल शर्मा, विजय बराल, माओत्से गुरुङलगायतका कलाकारले अभिनय गरिरहेका छन्। यसको छायाङ्कन सकिएपछि अभिनेता राईले चलचित्र 'मनसरा' शुरु गर्नेछन्।

शैक्षिक बेरोजगारीले युवामा पारेको मनोवैज्ञानिक प्रभावलाई चलचित्रको शैलीमा प्रस्तुत गरिएको निर्देशक गुरुङले जानकारी दिए। वि.सं. २०८१ वैशाख १ गते प्रदर्शन घोषणा गरिएका कारण पनि सो चलचित्र छिट्टै सक्नुपर्ने दबाव निर्माण पशलाई छ। चलचित्र 'फकी फकी'को पहिलो चरण पोखरामा छायाङ्कन सकिएको र काठमाडौंसँगै बाँकी काम छिट्टै शुरु गरिने निर्माता रोहित अधिकारीले जानकारी दिए। सुयोग गुरुङको निर्देशनमा तयार भइरहेको सो चलचित्रमा अनमोल केसी, जसिता गुरुङ, रवि काफ्ले, समृद्धि अर्याल, कृष्ण मल्ल, निमल शर्मा लगायतका कलाकारले अभिनय गरिरहेका छन्। यो चलचित्र २०८१को जेठ ११ गते प्रदर्शन गर्ने समय तय गरिएको निर्माता अधिकारीले जानकारी दिए।

इटहरीमा ...

भने केही समय लाग्न सक्छ। पुराना फाइल नक्साको डिजिटल कपी बनाएर उपमहानगरमा राख्ने साथै एक कपी सम्बन्धित घरधनीलाई दिने योजना अनुसार काम भइरहेको उनले सुनाए। 'हामीसँग थुप्रै पुराना फाइलहरू छन्। तिनीहरूलाई पनि डिजिटलाईज गर्ने काम अब केही समयमा सकिन्छ। त्यस पछि एक कपी फाइल सम्बन्धित घरधनीलाई बोलाएर हस्तान्तरण गर्ने हाम्रो योजना छ'- इन्जिनियर तिम्सिनाले भने। अनलाइन प्रणाली शुरु भएको वैशाख महिनादेखि पुस महिनासम्म ४ सय ३१ जनाले भवन निर्माण सम्पन्नको प्रमाण-पत्र लिइसकेका छन्। प्लिनथ लेभलसम्मको इजाजत पत्र लिनेको संख्या २३७ छ भने प्लिनथ लेभलभन्दा माथिको इजाजत पत्र लिने घरधनीको संख्या २४३ रहेको छ। यो अवधिमा ४०६ जना घरधनीको घरको अभिलेखीकरण प्रमाण-पत्र पनि वितरण गरिएको घरनक्सा शाखाले जानकारी दिएका छन्।

सेवा लिन सजिलो हुँदै
इटहरी-८मा घर बनाउन शुरु गर्न लागेका रवीन लम्साले अनलाइन सिस्टम शुरु भएपछि नक्सा बनाउन सजिलो भएको बताएका छन्। उनी अहिले पहिलो चरणको निर्माण इजाजत लिएर घर बनाउन शुरु गर्दैछन्। इजाजत लिन आफू फाइल बोकेर धाउनु नपर्नेको उनले सुनाए। लम्सालको घरको नक्सा उपमहानगरले नि:शुल्क बनाइ दिएको हो। उपमहानगरको घर नक्सा निर्माण शाखाले १ हजार स्वयंसेवक फिटभन्दा कमका घरको नि:शुल्क नक्सा बनाइ दिने गरेको छ। लम्सालले पनि सोही अनुसार नि:शुल्क

नक्सा बनाएका हुन्। नि:शुल्क नक्सा बनाएर अनलाइन सिस्टममा अपलोड गरे पनि बिल्डिङ स्ट्रक्चर एनालाईसिस गर्ने कर्मचारीको अभावमा भने केही दिन काम ढिलो भएको उनको अनुभव छ। स्ट्रक्चर एनालाईसिस गर्ने एक जना मात्रै कर्मचारी रहेका कारण आफ्नो काममा ढिलाइ भएको उनले सुनाए।

नि:शुल्क नक्सा बनाइदिँदै उपमहानगर
घर नक्साको इजाजत अनलाइन वितरणमा सफल भएपछि इटहरी उपमहानगरले गएको साउनदेखि नि:शुल्क नक्सा पनि बनाई दिने सेवा शुरु गरेको छ। नगर बासीलाई नि:शुल्क घर बनाई दिने पहिलो पालिका भएको उपमहानगरको दावी पनि छ। साउन महिनादेखि १ हजार स्वयंसेवक फिटभन्दा साना घरको नि:शुल्क नक्सा डिजाइन गरिँदिएर राहत दिएको उपमहानगरको भनाइ छ। १ आर्किटेक इन्जिनियर, ४ सिभिल इन्जिनियर, २ सब इन्जिनियर, ४ अक्सिडेन्ट सबइन्जिनियर र १ अमिनसहितको प्राविधिक टोलीले नगरबासीलाई घरको नक्सा नि:शुल्क डिजाइन गरिँदछन्। १५ सय स्वयंसेवक फिट भन्दा माथिको भने नगरबासीले तोक्नुपर्ने शुकल तिनुपुङ्ग। अहिले दैनिक रूपमा इन्डिङ ४ जना नक्सा बनाउन बुझ्न आउने गरेको घर नक्सा निर्माण शाखाका प्रमुख आर्किटेक इन्जिनियर अरुण घिमिरेले जानकारी दिए। साउनदेखि पुस २६ गतेसम्मको तथ्याङ्क अनुसार २१४ जनाले घर नक्साका लागि निवेदन दर्ता गराएका छन्। जसमा १८० घरधनीले नयाँ घर बनाउन निवेदन दिएका हुन्। २३ घरधनीले अभिलेखीकरणका लागि निवेदन दिएका हुन् भने अन्यले तला थपको लागि निवेदन दिएको निर्माण शाखाले जानकारी दिएका छन्।

सेवाग्राहीहरूको रुची अनुसार घरको नक्सा डिजाइन गरी हालसम्म १५ जनाको सिस्टममा अपलोड भइसकेको घरनक्सा निर्माण शाखाका प्रमुख इन्जिनियर घिमिरेले जानकारी दिए। सेवाग्राहीको चाप धेरै रहेको उनले सुनाए। चाप धेरै भएका कारण टारगेट अनुसार नक्सा डिजाइन गर्न गाह्रो भइरहेको उनको भनाइ छ। शाखाले दैनिक कम्तीमा एक घरको नक्सा डिजाइन गर्ने टारगेट राखेको इन्जिनियर घिमिरेको भनाइ छ।

'सफ्टवेयरलाई थप अपडेट गर्नुपर्ने'
इटहरी उपमहानगरले शुरु गरेको अनलाइन सिस्टम राम्रो भए पनि अझै सुधार गर्दै जानुपर्ने निजी क्षेत्रबाट घर नक्साको काम गर्दै आएको इन्जिनियर डेबि कन्सल्टेन्ट सोसाइटी इटहरीका अध्यक्ष इन्जिनियर उमेश तुम्बाहाङ्गले बताए। पहिले जस्तो फाइल बोकेर हिँड्नुपर्ने अवस्था अहिले नभएको उनले सुनाए। अनलाइनको सफ्टवेयरमा धेरै लामो प्रोसेसिङका कारण, त्यसमा केही प्राविधिक समस्याहरू देखिएको जसलाई सुधार गर्दै सफ्टवेयरलाई अपडेट गर्नुपर्ने उनी सुझाव दिन्छन्। अर्कोतर्फ नि:शुल्क घरनक्सा बनाउने काममा पर्याप्त कर्मचारी नहुँदा उपमहानगरको योजनामा चुनौति देखिएको अध्यक्ष तुम्बाहाङ्गले बताउँछन्। नक्सा डिजाइन गर्ने दक्ष कर्मचारी पर्याप्त नभएको र एक जना मात्रै स्ट्रक्चर एनालाईसिस गर्ने इन्जिनियरबाट काम गराउन खोज्दा सेवा प्रभावकारी हुन नसकेको उनको भनाइ छ। 'वाहिरका कन्सल्ट्यान्सहरूमा धेरै इन्जिनियर हुँदा त स्ट्रक्चर एनालाईसिस गर्न लामो समय लाग्ने काम गर्न, एक जना मात्रै कर्मचारी छन्, कम्तीमा डेढदेखि २ दिन लाग्ने काम एक व्यक्तिले कसरी गर्न सक्छ ?'- अध्यक्ष तुम्बाहाङ्गले प्रश्न गर्दै भने नि:शुल्क घर नक्साको योजना

सफल बनाउने हो भने पर्याप्त कर्मचारी राख्नुपर्छ हैन भने योजना असफल बन्न सक्छ। यदि नगरबासीलाई साँच्चै राहत दिने हो भने राजश्व कम गर्नुपर्ने उनको तर्क छ। घर निर्माणमा तिनुपुने राजश्व धेरै बढेको उनले बताए। नि:शुल्क भने पनि राजश्व धेरै हुँदा नगरबासीले राहतको महशुस गर्न नसक्ने अध्यक्ष तुम्बाहाङ्गले बताए।

'थप व्यवस्थित गर्नुपर्ने'
अनलाइन सिस्टम शुरु भएपछि नगरबासीले सहज र सरल रूपमा सेवा लिन पाएको उपमहानगरपालिका नगर प्रमुख हेमकर्मण पौडेल दावी गर्छन्। ठूलो प्राविधिक चुनौतिलाई समाधान गर्दै घर नक्सालाई व्यवस्थित गर्न अनलाइन प्रणाली सफल भएको उनको भनाइ छ। तर, नि:शुल्क घर नक्सा निर्माण शाखामा पर्याप्त कर्मचारी नहुँदा भने प्रभावकारी काम निकाल्न नसकिरहेको उनले बताए। 'नेपालभरमै पहिलोपटक इटहरीले नमूना काम शुरु गरेको हो। यो अन्त कतै छैन, हामीले शुरु गरेका छौं'- नगर प्रमुख पौडेलले भने- 'अकारतर्फ इटहरी शहर सबै ढङ्गबाट सुरक्षित छ, यहाँ घर बनाउनेको चाप धेरै छ, त्यसमा अझ नि:शुल्क भने पछि नगरबासीको चाप बढी हुने नै भयो, त्यस हिसाबले पनि बढी चाप परेको हो।' तर, अब अपुन दक्ष कर्मचारी थप गरेर घर नक्सा शाखालाई व्यवस्थित गर्ने नगर प्रमुख पौडेलले बताए। घरनक्सा शाखामा हुने भीडभाड व्यवस्थापन गर्न अनलाइन प्रणाली सफल भएको छ। नागरिकले सहज सेवा लिन पाएका छन्। नेपालभरका पालिकाहरूमध्ये पहिलोपटक नि:शुल्क घरनक्सा डिजाइन गरिँदने उपमहानगरको

योजनालाई सफल बनाउन भने दक्ष र पर्याप्त कर्मचारीको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखिएको छ।

भातका ...
प्रचार गरिएको थियो। कार्यक्रमको उद्घाटनका लागि मन्त्री किराती नशाएसँगै कोशी प्रदेशका पर्यटनमन्त्री गणेश उप्रेतीबाट कार्यक्रमको उद्घाटन गरिएको थियो। कार्यक्रममा प्रस्तुतिका लागि भारतीय गायिका नीलञ्जना राय भापा आएका थिएन्। पश्चिम बंगालकी राय सन् २०२२को सारंगमपको विजेता हुन् भने २०१७को भ्वाइस अफ इण्डिया किड्सको उपविजेता र २०१८को इण्डियन आइडल जूनियरमा तेस्रो भएकी थिएन्।

डोमालालकी छोरी सम्मानित
राजवंशी समाज विकास समितिले सातौँ राष्ट्रिय भाक्का दिवसको अवसर पारेर स्व. डोमालाल राजवंशीकी छोरीलाई सम्मान गरेको छ। राजवंशी समाज विकास समितिले राष्ट्रिय भाक्का दिवसको अवसर पारेर स्व. राजवंशीकी छोरी सम्पति राजवंशीलाई सम्मान गरेको संस्थाका अध्यक्ष अमर राजवंशीले बताए। स्वर्गीय डोमालाल राजवंशीको छोरीलाई सम्मान-पत्रसहित सम्मान गरिएको थियो। रंगशालासहित १४ बिगाह जमिन राजवंशी परिवारले दान गरेको थियो। कोशी प्रदेशको स्तरीय रंगशालाको रूपमा रहेको डोमालालमा प्रतिष्ठित फुटबल टुर्नामेन्टर हुँदै आएका छन्। जगादाताको रूपमा राजवंशी परिवारलाई सम्मान गरिएको हो।

यसपाली ...

गरी गणना गरियो। सन् १५८२ मा जुलियन क्यालेन्डर ग्रेगोरियन क्यालेन्डरका रूपमा विकसित भए पनि फेब्रुअरीमा लीप डे राख्ने चलनले निरन्तरता पायो।

लीप इयर नभएको भए के हुन्थ्यो ?
लीप इयर गणना गर्ने चलन नभएको भए पात्रोमा यामहरू कालान्तरमा एउटै समयमा नपर्ने सक्थे। उदाहरणका लागि, ७०० वर्षको अवधिमा उत्तरी गोलार्धमा बर्खा याम जुन महिनामा नभई डिसेम्बरमा पुग्न सक्थ्यो।

लीप इयर कस्तो अवस्थामा गणना हुँदैन ?
अधिकांश मानिसहरूले लीप इयर प्रत्येक चार वर्षमा एकपटक पर्छ। तर सधैं त्यस्तो हुँदैन। यो साइडिअरिअल

जग्गा बिक्रीमा
भापाको पर्यटकीय स्थल जामुनवारी सिमसार क्षेत्रमा उत्तर मोहडा ३५ फुट मुख भएको दश धुर जग्गा बिक्रीमा छ। इच्छुकले सम्पर्क गर्नुहोला।
मो. ९८४९०६०९९

वर्षका कारण भएको भिन्नता हो। प्रत्येक चार वर्षमा आउने लीप डे ठ्याक्कै २४ घण्टाको हुँदैन। त्यो दिन २३:२६:२२.२२ इयर थियो किनभने यसलाई चार अङ्क ४०० दव्रैले भाग गर्न सकिँन्थ्यो। तर यसअघिका सन् १७००, १८०० र १९०० ले भाग गर्दा दशमलवमा अङ्क आउँथ्यो। त्यस कारण लीप वर्षहरू लीप इयर थिएन्न्। अब सन् २१०० पनि लीप इयर हुने छैन। वीवीसी

पहिवानको ...
उभिएको सिटोलाले तर्क गरे।

तपाईंलाई यो हिसाब जटिल लाग्यो कि ?
सहज रूपमा बुझ्नका लागि केही उदाहरण हेर्नुहोस्- सन् २००० लीप इयर थियो किनभने यसलाई चार अङ्क ४०० दव्रैले भाग गर्न सकिँन्थ्यो। तर यसअघिका सन् १७००, १८०० र १९०० ले भाग गर्दा दशमलवमा अङ्क आउँथ्यो। त्यस कारण लीप वर्षहरू लीप इयर थिएन्न्। अब सन् २१०० पनि लीप इयर हुने छैन। वीवीसी

पहिवानको ...
उभिएको सिटोलाले तर्क गरे।

राष्ट्रिय सभामा उम्मेदवारी दर्ता गरेपछि सिटोला भोट माग्दै पाँचथर आइपुगेका हुन्। उनको टोलीमा गठबन्धनको तर्फबाट उम्मेदवार बनेकी माओवादी केन्द्रीकी केन्द्रीय सदस्य चम्पादेवी कार्की लगायत कांग्रेस, माओवादी र एकीकृत समाजवादीका नेताहरू सहभागी छन्।

कर्मचारी आवश्यकता
यस पूर्वाञ्चल दैनिक पत्रिका वितरण गर्नका लागि अर्जुनधारा क्षेत्रमा एक जना वितरक आवश्यकता परेकोले आफ्नै साइडल भएको स्थानीय व्यक्तिले तु-सम्पर्क गर्नुहोला।
नोट: काम गर्नुपर्ने समय बिहान ६:३० बजेदेखि बिहान ७:०० बजेसम्म
सम्पर्क :- ९८१६९९१०१७, ९८४२६३४७४०

नीलि गोसा भापालीको नौलो प्रस्तुति "नीलि" पुस्तक खोजी खोजी पढौं।
सम्पर्क: ९८४२६३७४९८

चिसो मौसममा मुटुलगायत स्वास्थ्य समस्याबाट बच्न
- चिसोमा न्यानो कपडा लगाएर मात्र बाहिर निस्कौं,
- धुम्रपान, मद्यपान नगरौं,
- रुघाखोकी लाग्नबाट बचौं,
- चिल्लो तथा बोसोयुक्त खानेकुरा सकेसम्म नखाऔं,
- शारीरिक व्यायामलाई निरन्तरता दिऔं,
- दम, हृदयरोग, मोटोपन, कोलेस्ट्रॉल, रक्तचाप, मधुमेहजस्ता समस्या भएका व्यक्तिले समय समयमा स्वास्थ्य परीक्षण गरौं,
जाडोको जोखिमबाट आफू पनि बचौं र अरुलाई पनि बचाऔं।

नेपाल सरकार विज्ञापन बोर्ड

पूर्वाञ्चल

सम्पादकीय

माघे सङ्क्रान्तिको शुभकामना

आज माघे सङ्क्रान्ति अर्थात् माघ महिनाको पहिलो दिन । यही दिनदेखि धनु राशीमा रहेका सूर्य मकर राशीमा प्रवेश गर्छन् । यस दिनलाई मकर सङ्क्रान्ति वा माघीका रूपमा फरक-फरक विशेषता, मान्यता र महत्त्वका साथ मनाइन्छ । सनातन संस्कृतिमा आजको दिनमा तिल, ध्यू, चाकु, सख्खर, पिँडालु, तरुल लगायतका खाद्यवस्तुको प्रयोग गर्नुपर्ने मान्यता छ । यो दिन खिचडी खाने पनि प्रचलन रहेको छ । अत्यन्त जाडो हुने यो समयमा खाइने परिकारहरूको पनि बेग्लै वैज्ञानिक महत्त्व छ । यस दिन खाइने यस्ता परम्परागत खाद्यवस्तुले शरीरमा ऊर्जा दिने, तापक्रम बढाउने, छाला तथा जोनीका समस्याबाट समेत राहत मिल्छ भन्ने भनाइ छ ।

विविध जाति, भाषी र संस्कृतियुक्त नेपालमा आजको दिनलाई अलग-अलग मान्यता अनुसार मनाइन्छ । खासगरी पहाड र पहाडी समुदायमा माघे सङ्क्रान्ति भनेर चिनिने र मनाइने यो पर्व मधेशमा बस्ने थारु र मैथिल समुदायले नयाँ वर्ष आरम्भ भएको दिनका रूपमा मनाउँछन् । यही दिन किराती राजाले काठमाण्डू उपत्यकामा आक्रमण गरी विजय प्राप्त गरेको एकथरी मान्यता छ । त्यसै आधारमा किराती समुदायले आजको दिनलाई विजय उत्सवका रूपमा मनाउँछन् । त्यस्तै काठमाण्डूका आदिवासी नेवार समुदायले चाकुमा तिल मिलाएर लड्डु बनाइ दान दिने र खाने चलन छ ।

नेपालको अर्को महत्त्वपूर्ण जाति मगर हुन् । जसले आजको पर्वलाई उत्साहपूर्वक मनाउँछन् । कन्दमूल खाने, चेलीबेलीलाई पूजा गर्ने, तारो हान्ने लगायतका कर्म यस दिनको अर्को विशेषता हो । त्यस्तै सनातन संस्कृति अनुसार आजको दिनदेखि पवित्र नदी तथा जलाशयमा नुहाउने गरिन्छ । माघ महिनाभरी नुहाउने यस्तो परम्परालाई मकर स्नान भनिन्छ । माघी नुहाएपछि तिलको सुकेको बोटको आगो ताप्नुपर्छ । जसले सम्पूर्ण पापबाट मुक्ति पाइन्छ भन्ने विश्वास छ । साथै मकर स्नान गर्नाले रोग, बाधा र कष्टहरूबाट निजात पाइन्छ भन्ने लौकिक मान्यता पनि छ । सूर्य उत्तरायण हुने यो दिनदेखि सकारात्मक कार्यहरू आरम्भ गर्नु उचित हुने शास्त्रीय मान्यता छ । सबै मान्यता, लौकिकता र विश्वासको प्रतिनिधित्व गर्ने माघे सङ्क्रान्तिको सबैलाई शुभकामना ।

विप्रेषण नेपालको अर्थतन्त्रको प्रमुख आधार

तीर्थराज खरेल

विप्रेषण अर्थात् रेमिट्यान्स एक निजी आय हो । जुन नियमित वा आवधिकरूपमा वैदेशिक रोजगारमा गएकाबाट वा शिक्षा प्राप्त गर्न विदेश गएकाबाट वा अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासीहरूबाट उनीहरूको मूल देशमा परिवारका सदस्यहरूलाई हस्तान्तरण गरिन्छ । यसले नेपाल जस्ता विकासशील देशहरूमा वित्तीय प्रवाहको सबैभन्दा ठूलो स्रोतको प्रतिनिधित्व गर्दछ । एकातर्फ विप्रेषण नेपाल जस्ता विकासोन्मुख देशहरूका लागि वैदेशिक आम्दानीको महत्त्वपूर्ण स्रोत हो । जुन हालैका दशकहरूमा आकारमा नाटकीय रूपमा बढिरहेको छ ।

अर्कातर्फ वैदेशिक रोजगारी विस्तारै विदेशी मुद्रा आर्जनको प्रमुख स्रोत बन्न थालेको छ र यसले नेपालमा सकारात्मक भुक्तानी सन्तुलन कायम राख्दैछ । अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासीहरूले औपचारिक र अनौपचारिक माध्यमबाट आफ्नो पैसा स्वदेशमा पठाउँछन् । औपचारिक च्यानलहरू बैंकिङ च्यानलहरू र पैसा ट्रान्सफर अपरेटरहरूसँग सम्बन्धित छन् । भाषिक समस्याहरू र रकम स्थानान्तरणका लागि बैंकिङ च्यानल प्रयोग गर्ने चेतनाको कमीका कारण केही आप्रवासी कामदारहरूले अनौपचारिक च्यानलहरू प्रयोग गर्न सक्छन् र गरिरहेका पनि छन् । त्यसैले यस क्षेत्रलाई थप व्यवस्थित बनाउन र औपचारिक माध्यमबाट रेमिट्यान्स प्रवाहका लागि थप पहल गर्न आवश्यक छ ।

अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा नेपाली श्रमिकको माग बढाउन तालिम र सीप दिने संस्थागत व्यवस्था गर्ने र उत्पादनशील क्षेत्रमा रेमिट्यान्स प्रवाहलाई मार्गदर्शन गर्ने चुनौती रहेको छ । रेमिट्यान्स आम्दानी जमिन र भवन व्यवस्थापन, बालबालिकाको शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा, मनोरञ्जन जस्ता धेरै प्रयोजनमा प्रयोग हुने गरेको छ । यस बाहेक, यो उत्पादनशील र व्यापारिक क्षेत्रमा केही हदसम्म सूक्ष्म र बृहत् स्तरको व्यापार सञ्चालन गर्न प्रयोग गरिन्छ । अल्पविकसित राष्ट्रहरूलाई उत्पादकत्व अभिवृद्धि र आर्थिक विकासका लागि ठूलो मात्रामा पुँजी आवश्यक पर्छ ।

नेपालको सन्दर्भमा पुँजी निर्माणको प्रमुख स्रोत रेमिट्यान्स आय हो । यस बाहेक, अदक्ष कामदारहरू आफ्नो स्वदेश फर्किएपछि विदेशमा प्राप्त व्यावहारिक र उपयोगी सीपहरूका सहयोगले स्वदेशमै स्वरोजगार शुरु गर्छन् । बितेका दुई दशकमा रेमिट्यान्सको आकार र मात्रामा वृद्धि भएको छ र विश्वभर आप्रवासीहरूको संख्यामा वृद्धि भएको छ र सम्भवतः भविष्यमा यो क्रम

जारी रहनेछ ।

रेमिट्यान्सले राष्ट्रिय आयको स्तर बढाउने भएकाले विदेशी मुद्राको ठूलो स्रोत भए तापनि यसले विप्रेषण प्राप्तकर्ताहरू बीच परनिर्भरता सिर्जना गर्ने, उपलब्ध श्रमशक्तिको निरन्तर बसाइसराइलाई प्रोत्साहन गर्ने र राष्ट्रिय आयको सम्भावनालाई कम गर्ने भएकाले यसले नकारात्मक बृहत् आर्थिक प्रभाव पारेको छ । केही आप्रवासीहरू शिक्षित वा उच्च सीप भएका हुन सक्छन् । जसलाई सामान्यतया ब्रेन ड्रेन वा प्रतिभा पलायन भनिन्छ र विकासोन्मुख देशहरूको लागि आर्थिक विकासको सन्दर्भमा यो राम्रो संकेत होइन । किनभने स्वदेशले उनीहरूको शिक्षामा समय, प्रयास र पैसा लगानी गरेको छ । अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासनले धेरै देशहरूलाई रेमिट्यान्समा आश्रित बनाइदिन्छ ।

रेमिट्यान्समा निर्भरताले विकासलाई विकृत

छ र फलस्वरूप यसको डिस्पोजेबल आम्दानी पनि निरन्तर बढिरहेको छ । रेमिट्यान्स आम्दानी र अन्य कारकले बचत र लगानी दरमा निराशाजनक गिरावट आउने कारणले मुलुकको अर्थतन्त्र विस्तारै उपभोगमुखी बन्दै गएको छ ।

विगत दुई दशकको अवधिमा धेरै बचतको दर ११.७ प्रतिशतबाट घटेर ६.७ प्रतिशतमा झरेको छ । उपभोगमुखी अर्थतन्त्रले स्वाभाविक रूपमा परनिर्भरता निम्त्याउँछ जसले गर्दा लगानीका लागि स्रोतको अभाव हुन्छ । तसर्थ, अनावश्यक उपभोगलाई निरुत्साहित गरी बचत र लगानीको स्तर अभिवृद्धि गरी आर्थिक वृद्धिको आधार निर्माण गर्नु अर्को चुनौती हो । नेपाल राष्ट्र बैंकले विदेशमा रहेका नेपालीको आम्दानीलाई सरल, आर्थिक र सुरक्षित तरिकाले सुरक्षित रूपमा भित्र्याउने सन्दर्भमा नियमहरू लागू गरेको छ ।

रेमिट्यान्सको कमजोर सदुपयोग, अनुत्पादक

नेपाल सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासनमा प्रवेश नगरेसम्म सङ्क्रामणकालीन शासन सञ्चालन भयो । यस अवधिमा लामो राजनीतिक अस्थिरताको मुख्य विशेषता रह्यो । यी सबै अवधिहरूमा, विशेष गरी २००१ पछि, नेपाल अन्तर्राष्ट्रिय श्रम आप्रवासन र रेमिट्यान्स नेपालको अर्थतन्त्रको महत्त्वपूर्ण विशेषताका रूपमा रह्यो ।

विगत तीन दशकमा रेमिट्यान्स आप्रवाहमा वृद्धि हुनुका साथै परम्परागत गन्तव्य भारतबाट खाडी र अन्य विकसित देशहरूमा बसाइँ सर्ने गन्तव्यमा आएको परिवर्तनले रेमिट्यान्सको महत्त्व अझ बढेको छ । यो अवधिमा नेपालको आर्थिक वृद्धि कम उत्पादकत्वको स्तर, उच्च निर्वाहमुखी कृषि आर्थिक आधार, उत्पादन क्षेत्रमा स्थिरता र सेवा क्षेत्रको सीमित अवशोषण क्षमताका कारण न्यून र अनियमित रह्यो ।

महत्त्वपूर्ण कुरा के हो भने विगत तीन दशकमा

बनाउँछ र देशभित्रका जनतामा असमानता र असहजता सिर्जना गर्दछ । नेपालको अर्थतन्त्र धेरै हदसम्म कृषिमा आधारित भएतापनि वेरोजगारीको अविश्वसनीय संख्या, औद्योगिक क्षेत्रको कमजोर विकास, तलब र आम्दानीको न्यून स्तर, व्यापारिक वातावरणको अभाव र चाँडै नै वैदेशिक रोजगारीमा जानेको संख्या उल्लेख्य रूपमा बढेको छ । स्वदेशमै रोजगारीको अवसर सिर्जना हुन नसक्दा लाखौँ युवा रोजगारीको खोजीमा विदेश जान बाध्य छन् ।

पछिल्लो तीन वर्षको तथ्यांकले वार्षिक औसत दुई लाख ५० हजार मानिस वैदेशिक रोजगारीका लागि विदेशिने गरेको र यो संख्या बढ्दै गएको देखाएको छ । वैदेशिक रोजगारी देशका लागि वैदेशिक मुद्राको प्रमुख स्रोत बने पनि दीर्घकालमा रेमिट्यान्सको जालमा पर्न सक्छ । स्वदेशमै रोजगारीको अवसर सृजना गरी युवाहरूलाई राष्ट्रको विकासमा संलग्न गराउनु अर्को चुनौती हो ।

विगत केही वर्षदेखि नेपालले रेमिट्यान्स आप्रवाहमा निरन्तर वृद्धि भएको अनुभव गरिरहेको

क्षेत्रमा अत्यधिक लगानी, न्यून आर्थिक वृद्धि, सीमित रोजगारीका अवसर र उपभोक्तावादी संस्कृतिका कारण विप्रेषणले पनि आशातीत फाइदा दिन सकेको छैन । विप्रेषण विगत केही दशकहरूमा न्यून र मध्यम आय भएका देशहरूमा विकास विप्रेषणको सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण वित्तीय प्रवाह र स्रोतको रूपमा देखापरेको छ । कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (जीडीपी)को अंशका आधारमा नेपाल विश्वमा सबैभन्दा बढी रेमिट्यान्स आउने देशमध्ये एक हो । रेमिट्यान्स प्रवाहले गरिवी घटाउन र मानव विकासमा प्रगति गर्न मद्दत गरेको छ ।

भुक्तानी सन्तुलन कायम गर्न र नेपालमा विदेशी विनिमय अवरोधहरू कम गर्न सहयोग गरेको छ । सन् १९९० मा निरङ्कुश 'पञ्चायत व्यवस्था' हटाएर लोकतन्त्रको पुनर्स्थापना गरी शासन परिवर्तन भएसँगै नेपाललाई अर्थतन्त्रको उदारीकरण र निजीकरणतर्फ डोर्यायो । बहुदलीय प्रजातान्त्रिक व्यवस्थाको पुनर्स्थापना भएको केही समयपछि नेपाल एक दशक (१९९६-२००६) लामो गृह द्वन्द्वमा प्रवेश गर्‍यो । त्यसपछि सन् २०१५ मा

उत्पादन क्षेत्रको ठूलो विस्तार नगरी कृषिबाट सेवा क्षेत्रमा संरचनात्मक रूपान्तरण भएको छ र देशको समग्र वृद्धिको सम्भावना घटेको छ यस अवधिमा, श्रम आप्रवासन र रेमिट्यान्स नेपालको अर्थतन्त्रमा तैरिन मद्दत गर्ने महत्त्वपूर्ण जीवन्तरेखाहरू मध्ये एक बनेको छ । अर्थतन्त्रको कमजोर प्रदर्शनका बावजुद रेमिट्यान्स आप्रवाहले दीर्घकालीन आर्थिक वृद्धिमा साना तर सकारात्मक र महत्त्वपूर्ण प्रभाव पारेको छ । तर, छोटो अवधिका लागि ती प्रभावहरू महत्त्वपूर्ण छैनन् ।

निष्कर्षमा भन्ने हो भने रेमिट्यान्सको लागत घटाउन र औपचारिक माध्यमको प्रयोगलाई बढावा दिन जरुरी छ । प्राप्त विप्रेषणलाई सदुपयोग गर्न राष्ट्रमा उत्पादनमूलक लगानीलाई सुदृढ गर्न सक्नेपरिनिर्भरतालाई न्यूनीकरण गर्न विप्रेषणको समुचित उपयोगका लागि दीर्घकालीन, राम्रा र प्रभावकारी योजना र नीतिहरू सहित थप दिगो नीतिगत दृष्टिकोणको खोजी गरी व्यवहारमा उतार्न आवश्यक छ ।

tirthkharel2028@gmail.com

माघे सङ्क्रान्ति र यसको महत्त्व

आज मकर संक्रान्ति अर्थात् माघी पर्व । देशभर मनाउँदै आएको यो नेपालको चाडमाथ्ये प्रमुख चाडका रूपमा लिने गरिएको छ । यो माघ महिनाको पहिलो दिन अर्थात् माघ १ पर्व छ ।

भौगोलिक, जातीय र सांस्कृतिक विविधता रहेको नेपालमा एकै दिनपर्ने र एउटै नामको पर्वलाई पनि भिन्न-भिन्न भेग र समुदायमा भिन्नभिन्न ढंगले मनाउने प्रचलन रहेको छ । यसको उदाहरण माघे सङ्क्रान्ति पर्व पनि एक हो । मकर सङ्क्रान्तिको अर्को नाम माघे सङ्क्रान्ति हो । यस पर्वलाई थारु समुदायले माघी भनेर मनाउँछन् र नयाँ वर्ष मान्ने गर्छन्, मगर समुदायले मुख्यरूपमा धुमधामका साथ मनाउने यो पर्वलाई माघ्या र सेल्लेस पनि भनिन्छ ।

नेपालको समस्त भू-भाग, हिमाल, पहाड र तराईमा बसोबास गर्ने छेत्री, बाहुन, राई, मगर, लिम्बू, नेवार, गुरुङ, मगर आदि सबै जनजातिले माघे सङ्क्रान्तिलाई आ-आफ्ना परम्परा भिन्न-भिन्न विशेषता र प्रकृतिले मनाउने गरेको पाइन्छ ।

ज्योतिष शास्त्र अनुसार सौरमासको हिसावले माघे संक्रान्तिले सूर्य धनु राशीबाट मकर राशीमा प्रवेश गर्ने हुनाले यसलाई 'मकर संक्रान्ति' पनि भनिएको हो । सामान्यतया: सूर्यले सबै राशीलाई प्रभावित गरेता पनि सूर्यको कर्कट राशी (साउने संक्रान्ति) र मकर राशी (माघे संक्रान्ति) प्रवेशलाई धार्मिक दृष्टिले महत्त्वपूर्ण मानिन्छ । यो दिनदेखि सूर्य दक्षिणी गोलार्धबाट उत्तरी गोलार्धतर्फ

प्रवेश गर्ने भएकोले दिन लामो र रात छोटो हुँदै जाने विश्वास गरिन्छ । तापनि आजभोलि पुस ७ गतेबाटै दिन लम्बिन र रात छोटिन शुरु हुन्छ । त्यसैले पनि यस दिनको छुट्टै खगोलीय महत्त्व रहेको छ ।

माघे सङ्क्रान्तिका दिन विशेषगरी वनतरुल, सुठुनी, खुदो, चिउरा, घिउ, चाकु र विभिन्न परिकारहरू तयार पारेर खाने गरिन्छ । माघे सङ्क्रान्ति आउनुभन्दा एक दुई दिन अगाडि सङ्क्रान्तिको दिनलाई भनेर गाउँघरतिर

आफ्नो घरमा भएका बज्र, बाउसो, खन्ती आदि खन्ने चिजबीज बोकेर नजीकको वनतर्फ लाने मानिसहरूको भिड देख्न पाइन्छ ।

यस दिनमा तिलको होम र दान गर्नाले वा खानाले

अथवा प्रयोग गर्नाले त्यो व्यक्ति कहिले असफल हुँदैन भन्ने धार्मिक विश्वास पनि छ । उक्त दिन नदीका दोभानमा गई शुद्ध भई सिदा दान गर्नाले पुण्य प्राप्त भई रोगव्याधबाट मुक्त भइने जनविश्वास पनि रहेको छ ।

धार्मिक दृष्टिले मान होइन, वैज्ञानिक दृष्टिले पनि माघे सङ्क्रान्तिलाई उत्तिकै महत्त्वपूर्ण मानिएको छ । धार्मिक रूपले यस दिन कुनै मानिसले घर, आँगन र आफ्नो शरीर शुद्ध बनाउन सकेन भने सात जन्मसम्म पनि उ निधन र रोगी हुन्छ भन्ने मान्यता छ । त्यस्तै वैज्ञानिक दृष्टिकोणले हेर्दा पनि यस पर्वमा परम्परा र संस्कार जीवन्त तुल्याउन गरिने सम्पूर्ण कार्यबाट मानिसको सरसफाई हुने, मौसम अनुरूपका पोषक चिजबीज खाइने तथा निरोगी भइने हुनाले यो सकारात्मक नै देखिन्छ ।

माघे सङ्क्रान्तिलाई हाप्पो देशमा थरिथरिका जनजातिले किसिम-किसिमले मनाउने चलन छ, यस आलेखमा हाप्पो देशका वेलावेरले ठाउँमा बसोबास गर्ने भिन्नभिन्न जनजातिसँग रहेको यस पर्वको सम्बन्ध र त्यसले सञ्चरण गर्ने एकता र सद्भावको सन्देशलाई समेटेर प्रयास गरिएको छ । तिहारको सेलरोटी, देशको मासु भने जस्तै माघे संक्रान्तिको पनि खास परिकार छ । घिउ, चाकु, तिलको लड्डु, तरुल खाएर मनाइन्छ ।

यस दिन स्नान गरी घिउ, चाकु, तिलको लड्डु, सागपालो, तरुल, वस्त्र आदि खाने र दान गरेमा शरीर पोषिलो हुनुका साथै निरोगी हुने विश्वास छ । प्राकृतिले त्यही कुरा, त्यही समयमा उत्पादन गरिदिएको छ, जतिबेला हाप्पो शरीरलाई आवश्यक हुन्छ । यतिबेला तरुल, सख्खरखण्ड, पिँडालु आदि खाने गरिन्छ । यसले शरीरमा आवश्यक पोषक तत्व पूरा गर्छ । यतिबेला तिलको लड्डु लगायत मिठो परिकार खाइन्छ, जसले शरीरमा जाडोसँग लड्ने क्षमता बढाउँछ ।

न्यायिक समितिमा ६६% मुद्दा मिले

युद्धवाहुर बोहोरा

पाँचथर, पुस २५। फाल्गुनबाट गाउँपालिकाको न्यायिक समितिमा परेका ६६ प्रतिशत उजुरी मिलाइएको छ। जसमध्ये अधिकांश लेनदेन सम्बन्धी मुद्दा परेका छन्। यस वर्ष सबैभन्दा बढी ४ नम्बर वडाबाट उजुरी परेको छ भने ३ र ७ नम्बर वडाबाट कुनै पनि नपरेको बताइएको छ। अधिकांश उजुरी लेनदेन सम्बन्धी र अन्य कुटुम्बिको साथै सम्बन्धविच्छेद सम्बन्धीका रहेको उजुरी प्रशासक धमराज जैसिले जानकारी दिए। यस आर्थिक वर्षको छ महिनाभित्र हालसम्म नौ वटा उजुरी परेकोमा छ वटा मिलेको र बाँकी तीन वटा प्रक्रियामा रहेका छन्। स्थानीय तहमा ६६ प्रतिशत उजुरीको समाधान गर्न सफल हुनुले मेलमिलापकर्तालाई थप प्रेरणा मिलेको छ।

न्यायिक समिति संयोजक ठाकुरसिंह नेम्वाङ, सदस्य सागर नेम्वाङ, गीता विश्वकर्मा र उजुरी प्रशासक जैसी रहेको न्यायिक समितिले गत वर्ष ४४ जनालाई मेलमिलाप सम्बन्धी आधारभूत तालिम गराएको थियो। गत वर्षमा १५ वटा उजुरी परेका र जसमध्ये दुईवटा यस वर्षमा सारिएको छ। सातै वडामा मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गरि आवश्यक व्यवस्थापन गरेको र कानूनी सचेतना तालिम, प्रशिक्षण गराउँदै आएको जनाइएको छ। मेलमिलापका चरणहरू, सञ्चार सीप, वार्ता सीप, न्याय सम्पादन प्रक्रिया, मिलापत्र, संयुक्त निवेदन, मेलमिलापकर्ताको भूमिका, काम, कर्तव्य लगायत सहभागीले उठाएका सवालको प्रति उत्तरका साथ प्रशिक्षण गराइएको मानव अधिकारकर्मी प्रशिक्षक मावोहाङ लिम्बूले बताए। मेलमिलापकर्ताले निभाएको गहन भूमिकाले अदालत

धाउनुपर्ने समय, खर्च बचत हुने तथा भन्फट मुक्त भइ हारजितको महशुस कसैलाई नहुने हुँदा समाजलाई सन्तुलनमा राख्न मद्दत पुग्ने उद्देश्यले प्रशिक्षणको आयोजना गरिएको पालिकाको न्यायिक समिति संयोजक नेम्वाङको भनाइ छ। आगामी दिनमा मेलमिलाप केन्द्रलाई व्यवस्थित र स्रोतसाधनका साथ आवश्यक तालिम, अवलोकन भ्रमणको आयोजना गरिने जानकारी गराए। तीन दिनको पुनर्ताजकी तालिममा वडा सचिवहरूसहित ३५ जना सहभागी थिए। मानवअधिकार मञ्च इलामबाट याम मावोहाङ लिम्बू र सन्तोष मगरले सहजीकरण गरेका थिए। न्यायिक समितिले गर्ने प्रेरणा र थप परिपक्वताका लागि मेलमिलापकर्तालाई दिइएको तालिमलाई जिल्ला अदालत पाँचथरका न्यायाधीश टिकेन्द्र दाहालसहितको टोली, पालिकाको कानूनी सल्लाहकार सन्तोष राई लगायत समापनमा उपस्थिति थिए। प्रमुख अतिथि दाहालले मेलमिलाप सम्बन्धी संविधानमा उल्लेख भएका कानूनी व्यवस्थालाई प्रष्ट्याएका थिए। पालिका अध्यक्ष वृजहाङ आइडेभले न्यायिक समितिले खेल्दै आएको सकारात्मक कार्यको प्रशंसा गर्दै आवश्यक कार्यविधि निर्माण गरिने बताए। न्यायिक समिति संयोजक नेम्वाङको अध्यक्षतामा सम्पन्न तालिम पालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत निमल तुम्बोकले स्वागत गर्दै मेलमिलापकर्ताहरूलाई जिम्मेवार ढंगबाट काम गरिदिन आग्रह गरेका छन्। कार्यक्रम उजुरी प्रशासक जैसीले सञ्चालन गरेका थिए।

‘कियाचु’को नयाँ नेतृत्व

वित्तमोड, पुस २५। किरात याक्थुड चुम्लुङ वडा कार्यसमिति वित्तमोड-१० को अध्यक्षमा चामबहादुर जेबु चयन भएका छन्। कियाचु वडा समिति महाहलमा सम्पन्न संस्थाको साधारणसभा तथा तेस्रो अधिवेशनले जेबुको अध्यक्षतामा सर्वसम्मत नयाँ नेतृत्व चयन गरेको हो। नवगठित समितिको उपाध्यक्षमा वेदबहादुर तेयुङ र ललिमाया तेयुङ, सचिवमा सन्तोष बेघा, सहसचिवमा वर्षा खेवा, कोषाध्यक्षमा निर्मला मादेन बेघा चयन भएका छन्। त्यस्तै सदस्यमा डेकमान लोत्ताम, मनकुमार जेबु, राम तेयुङ, कृष्ण तुम्बोक, गुराज कन्दुवा रहेका छन्। कियाचु अध्यक्ष ज्ञानेन्द्र कन्दुवाको अध्यक्षता तथा वित्तमोड-१० का वडाध्यक्ष दूर्धेन गुरुङको प्रमुख आतिथ्यमा भएको कार्यक्रममा सदस्य डेकमान लोत्तामले स्वागत गरेका थिए। अध्यक्ष कन्दुवाले संस्थाको गतिविधिसहित प्रतिवेदन

प्रस्तुत गरेको कार्यक्रममा सचिव वेदबहादुर तेयुङले आयव्ययसहित आर्थिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरेका थिए। सोही अवसरमा ज्येष्ठ नागरिक दलबहादुर योङहाङ, देउमान नेम्वाङ र धनबहादुर फियाकलाई सम्मान गरिएको थियो। उनीहरूलाई ढाका टोपी लगाएर नगदसहित प्रमुख अतिथि, वरिष्ठ अतिथि लगायतले सम्मान गरेका थिए। कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि वडाध्यक्ष गुरुङ, कियाचु वित्तमोड नगर समिति उपाध्यक्ष मनु जेबु, वरिष्ठ सल्लाहकार रिमानध्वज लोत्ताम, याक्खा छुम्मा जिल्ला समिति अध्यक्ष टेकबहादुर देवान, तमु ट्युल छोर्जाथि गुरुङ समाज वडा समिति अध्यक्ष जगदिशचन्द्र गुरुङ, सञ्चारकर्मी रत्नबहादुर वस्नेत लगायतले शुभकामना मन्त्र्य राखेका थिए। कार्यक्रमको सञ्चालन सचिव वेदबहादुर तेयुङ र रविन जेबुले गरेका थिए।

सिम्रिकद्वारा ज्येष्ठ नागरिकलाई सहयोग

भापा, पुस २५। बाह्रदशी-१ स्थित भागुडुवामा विपन्न समुदायका ज्येष्ठ नागरिकलाई न्यानो ब्लाजेट वितरण गर्नुका साथै उनीहरूलाई मिष्ठान्न भोजन गराइएको छ। भापाको वित्तमोड-४ मा मुख्य कार्यालय रहेको सिम्रिक बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेडको आयोजना तथा मानवीय उद्धार सेवा केन्द्र नेपालको सहकार्यमा एक सय जनाभन्दा बढी ज्येष्ठ नागरिकलाई न्यानो ब्लाजेट वितरण गरिनुका साथै मिष्ठान्न भोजन गराइएको हो। सिम्रिक साकोसले सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत बाह्रदशी-१ मा रहेको ज्येष्ठ नागरिक भवनमा एक कार्यक्रमको आयोजना गरी भापा क्षेत्र नम्बर ३ का प्रतिनिधिसभा सदस्य राजेन्द्रप्रसाद लिड्डेनको प्रमुख आतिथ्यमा ब्लाजेट वितरण गरेको हो। कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि प्रतिनिधिसभा सदस्य लिड्डेनले सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत यसरी विपन्न वर्गका नागरिकलाई जाडोमा न्यानो बनाउन ब्लाजेट सहयोग गरिएको भन्दै सिम्रिक साकोसलाई धन्यवाद दिए। पुस र माघ महिनामा अत्याधिक जाडो हुने र शीत लहर चल्ने भएकाले जाडो छेक्नका लागि विपन्न वर्गका ज्येष्ठ नागरिकलाई न्यानो होस भनेर ब्लाजेट वितरण गरिएको सिम्रिक साकोसका कार्यकारी प्रमुख कमलबहादुर वस्नेतले बताए। संस्थाको कार्य क्षेत्र हल्दीबारी,

बाह्रदशी तथा कचनकवलका गरिव तथा आर्थिक अवस्था कमजोर भएका विपन्न वर्गका ज्येष्ठ नागरिकलाई लक्षित गरी ब्लाजेट वितरण गरिएको कार्यकारी प्रमुख वस्नेतको भनाइ छ। उनले त्यसैगरी सदस्य विरामी हुँदा सस्थाले वित्तमोडका मनमोहन अस्पताल, कन्काई, ओमसाई तथा नोबेल शिक्षण अस्पतालमा उपचार गराउँदा सहकार्यमा एक सय जनाभन्दा बढी ज्येष्ठ नागरिकलाई न्यानो ब्लाजेट वितरण गरिएको जानकारी दिए। अन्य वित्तीय संस्थाभन्दा सिम्रिक सहकारी पुथक भएको बताउँदै संस्थाका अध्यक्ष भट्टराईले सिम्रिक सहकारी जन्मेदेखि मृत्युपर्यन्त सदस्यको साथी भएको उल्लेख गरे। त्यस्तै प्रवेशसभा सदस्य निमसरी राजवंशीले संस्था गरेको कामको प्रशंसा गरिन्। कार्यक्रममा स्वागतसहित औचक्याथि प्रकाश कार्यकारी प्रमुख कमलबहादुर वस्नेतले पारेका थिए। कार्यक्रमको सञ्चालन संस्थाका विभागीय विजय वस्नेतले गरेका थिए। कार्यक्रममा वृद्धदशी गाउँपालिका-५ का वडाध्यक्ष लोकनाथ संगीला, मानवीय उद्धार सेवाकेन्द्र नेपालका अध्यक्ष धनबहादुर बुढाथोकी लगायतले शुभकामना मन्त्र्य राखेका थिए।

कारागारका बन्दीहरूलाई पुस्तक

भद्रपुर, पुस २५। जिल्ला कारागार रहेका कैदीका लागि पुस्तक तथा खेलकुद सामग्री हस्तान्तरण गरिएको छ। नेपाल पुस्तक तथा स्टेसनरी व्यवसायी महासंघको १८औं स्थापना दिवसको अवसरमा विभिन्न मुद्दामा कैद भुक्तान गरिरहेका कैदीहरूको पठन संस्कृतिको विकासका लागि पुस्तक हस्तान्तरण गरिएको नेपाल पुस्तक तथा स्टेसनरी व्यवसायी महासंघ भापाले जनाएको छ। जिल्लाका विभिन्न पुस्तक तथा स्टेसनरी व्यवसायीबाट संकलित एक लाख ५२ हजार छ सय ३६ रुपैयाँ बराबरको पुस्तक, स्टेसनरी र खेल सामग्री कैदीलाई प्रदान गरिएको महासंघ भापाले जनाएको छ। नेपाल पुस्तक तथा स्टेसनरी व्यवसायी महासंघ भापाका पदाधिकारीले कारागारभित्रै एक कार्यक्रमको आयोजना गरी कैदीलाई पुस्तक प्रदान गरेको हुन्। कारागारमा रहेका कैदीबन्दीहरूको प्रदान गरिएको महासंघ भापाले जनाएको छ। नेपाल पुस्तक तथा स्टेसनरी व्यवसायी महासंघ भापाका पदाधिकारीले कारागारभित्रै एक कार्यक्रमको आयोजना गरी कैदीलाई पुस्तक प्रदान गरेको हुन्। कार्यक्रममा नेपाल पुस्तक तथा स्टेसनरी व्यवसायी महासंघका कोशी प्रदेशका प्रमुख तथा बन्दी विकास पुस्तकालयका अध्यक्ष मनोज लावती, उपाध्यक्ष भरत साकी, सचिव रमेश पोखेल र अतिरमण्डु माफिबले ग्रहण गरेका थिए। व्यवसायीले विभिन्न विधाका पुस्तक प्रदान गरेको नेपाल पुस्तक तथा स्टेसनरी व्यवसायी महासंघ भापाका उपाध्यक्ष खगेन्द्र गौतमले बताए। उनका अनुसार कथा, कविता, उपन्यास, यात्रा संस्मरण, नाटक, फुटबल, भलिबल लगायत जीवन उपयोगी पुस्तक प्रदान गरिएको हो। नेपाल पुस्तक तथा स्टेसनरी व्यवसायी महासंघका भापा अध्यक्ष विनोद सापकोटाले जेलजीवनबाट मुक्त भएपछि

नयाँजीवनको शुरुवात गर्न र जीवनशैली परिवर्तन गर्न यी पुस्तकले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने बताए। उनले फुसुदको यो समयमा पुस्तक पढेर जीवनलाई परिवर्तन बनाउन पनि अनुरोध गरे। कारागारमा रहेका कैदीबन्दीहरूको प्रदान गरिएको महासंघ भापाले जनाएको छ। नेपाल पुस्तक तथा स्टेसनरी व्यवसायी महासंघ भापाका पदाधिकारीले कारागारभित्रै एक कार्यक्रमको आयोजना गरी कैदीलाई पुस्तक प्रदान गरेको हुन्। कार्यक्रममा नेपाल पुस्तक तथा स्टेसनरी व्यवसायी महासंघका कोशी प्रदेशका प्रमुख तथा बन्दी विकास पुस्तकालयका अध्यक्ष मनोज लावती, उपाध्यक्ष भरत साकी, सचिव रमेश पोखेल र अतिरमण्डु माफिबले ग्रहण गरेका थिए। व्यवसायीले विभिन्न विधाका पुस्तक प्रदान गरेको नेपाल पुस्तक तथा स्टेसनरी व्यवसायी महासंघ भापाका उपाध्यक्ष खगेन्द्र गौतमले बताए। उनका अनुसार कथा, कविता, उपन्यास, यात्रा संस्मरण, नाटक, फुटबल, भलिबल लगायत जीवन उपयोगी पुस्तक प्रदान गरिएको हो। नेपाल पुस्तक तथा स्टेसनरी व्यवसायी महासंघका भापा अध्यक्ष विनोद सापकोटाले जेलजीवनबाट मुक्त भएपछि

माविस्तरीय फुटबल हुने

बुढावारी, पुस २५। महारानीगञ्ज मावि नगरस्तरीय फुटबल नकआउट प्रतियोगिता गर्ने भएको छ। अर्जुनधारा-११ सालवारीमा रहेको महारानीगञ्ज माविले ६६औं वार्षिक उत्सवको अवसरमा फुटबल प्रतियोगिताको आयोजना गर्ने भएको हो। विद्यार्थीहरूको शारीरिक विकास र भोलिको देशको कुशल खेलाडी उत्पादन गर्न, खेलबाट पनि जीवनयापन गर्न पनि सकिने हुँदा विद्यालयहरूले यस्ता गतिविधिमा जोड दिने उद्देश्यले फुटबल प्रतियोगिताको आयोजना गर्न लागिएको प्रधानाध्यापक मनबहादुर लिम्बूले बताए। माघ २ गते उपसभामुख इन्दिरा रानाको प्रमुख आतिथ्यमा अर्जुनधारा नगरका आठ वटा माध्यमिक विद्यालयहरू सहभागी हुने र

कार्यक्रमको सम्पूर्ण खर्च व्यवस्थापनका लागि अमेरिकामा बस्दै आएका अरुणकुमार डाँगी र भाइ भक्त डाँगीले स्व. पिता कृष्णप्रसाद डाँगीको स्मृतिमा प्रतियोगिताका लागि एक लाख सहयोग गर्ने भएका छन्। प्रथम र दोस्रो विजय टिमलाई नगद २० र १० हजार, ट्रफी प्रमाणपत्रसहित १५ गते समापन कार्यक्रममा प्रदान गरिने सहजकर्ता शिक्षक एवम् राष्ट्रिय रेफ्री प्रदीप वस्नेतले बताए। शिक्षा र खेलकुद एटा सिक्काको दुई पाटो भएको भापा जिल्ला फुटबल सघका अध्यक्ष भगिरथ आले मगर (मामाले बताए। पत्रकार सम्मेलन पिटिए अध्यक्ष सूर्यप्रसाद भट्टराईको अध्यक्षतामा सञ्चालन भएको थियो।

बुद्धशान्ति गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय बुधवारी, भापा कोशी प्रदेश, नेपाल

पूर्वाधार विकास तथा वातावरण व्यवस्थापन शाखा

नक्सा पासका लागि सँघियारको नाममा जारी गरिएको १५ दिने सूचना

सि.नं.	जग्गाको विवरण	घरको विवरण	घर जग्गा धनीका सँघियारहरू
१	साविक बुधवारी-६ हाल बुद्धशान्ति-१ फि.नं. ५७१८, ५७२० क्षेत्रफल ०-१-०	लम्बाई ४७ फिट चौडाई २८ फिट उचाई १०'५ ०-१-०	दशिरा श्री इन्दिरा राई भनेको इन्द्रकला राई

मेघ (वु. चे. वो. ला. लि. लु. ले. लो. अ) - कोठालाई नियन्त्रणमा राख्नुहोला, बोलिको प्रभावले बन्ने लागेको काम पनि विग्रन सक्छ, तर, इष्टमित्रले भने साथ दिनेछन्।

बृष (इ. उ. ए. ओ. वा. बि. बु. बे. वो) - आजको दिन समयले साथ दिएको छैन, नचिन्ताएको ठाउँमा धन खर्च गर्नुपर्दा मन खिन्न भएर जानेछ, परिवारजन विमुख हुनेछन्।

मिथुन (का. कि. कु. घ. ड. ख. के. को. ह) - रचनात्मक काम शुरू गर्ने समय आएको छ, पहिले गरिएको कामको हौसलाले थप ऊर्जा मिल्नेछ, स्वास्थ्यले राम्रो साथ दिने समय रहेको छ।

कर्कट (हि. हु. हे. हो. डो. डि. डु. डे. डो) - अनावश्यक खर्च गर्नुपर्दा मन अशान्त रहन्छ, अवसरका निमित्त निक्कै दौडधुप गर्नुपर्छ, पैट सम्बन्धी समस्याले सताउन सक्छ।

सिंह (मा. मि. मु. मे. मो. टा. टि. टु. टे) - आजको दिन मिश्रित फलदायी छ, टाउको तथा आँखा सम्बन्धी समस्याले सताउन सक्छ, सन्तान पक्षबाट सहयोग प्राप्त हुनेछ।

कन्या (टो. प. पि. पु. ष. ण. ठ. पे. पो) - मेहनतले राम्रो परिणाम प्राप्त हुनेछ, दिगो फाइदा हुने काम प्रारम्भ हुने समय रहेको छ, दाम्पत्य जीवन सुखी रहला, उत्साह बढ्ने योग रहेको छ।

तुला (र. रि. रु. रे. रो. ता. ति. तु. ते) - यथेष्ट धन लाभको योग छ, बोली तथा वाणीको प्रभावमा वृद्धि हुनेछ, मिष्ठान्न भोजनको योग छ, मन प्रफुल्ल रहला।

बृश्चिक (तो. ना. नि. नु. ने. नो. या. यि. यु) - समय अत्यन्तै बलवान छ, मान-सम्मानमा वृद्धि हुनेछ, सुखद खबर सुनिनेछ। व्यापार-व्यावसायमा सन्तोषजनक नतिजा प्राप्त हुनेछ।

धनु (ये. यो. म. मि. मू. घ. फा. ट. ठे) - धार्मिक कार्यमा सहभागी हुने दिन रहेको छ, बोल्दा विचार पुऱ्याउनुहोला, थुँडा तथा ढाडमा समस्या हुन सक्छ।

मकर (मो. ज. जि. खि. खु. खे. सो. गो. गि) - व्यापार-व्यवसायमा लाभदायक योग रहेको छ, अकस्मात धन लाभ होला, मिष्ठान्न भोजन प्राप्त हुनाले मन प्रशान्त रहला।

कुम्भ (गु. गे. गो. सा. सि. सु. से. सो. द) - कार्यसिद्धि हुने दिन छ, मान-सम्मानमा वृद्धि हुने, स्वास्थ्यले, भाग्यले साथ दिनेछ, थोरै पारिवारिक भ्रमेला व्यहोर्नुपर्ने हुन सक्छ।

मीन (दि. दु. ध. ङ. ज. दे. दो. च. चि) - आज मन अशान्त रहन सक्छ, पारिवारिक कारणले मनमा चिन्ता बढ्नेछ, व्यर्थको यात्रा गर्नुपर्नेछ, खर्चिलो योग रहेको छ।

ज्यो. पं. सेमप्रसाद पौडेल फोन सम्पर्क ९८५१५४६९९